

KANNANOTTO 2.9.2022

JULKAISUVAPAA 2.9.2022 KLO 14.00

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien liitot: Hallitusohjelmassa huomioitava alueidemme geopoliittinen erityisasema

- Tulevan hallitusohjelman tulee pohjautua realistiseen tilannearvioon koko Suomen muuttuneista kehitystekijöistä.
- Ohjelmassa on huomioitava erityisesti turvallisuus, huoltovarmuus ja alueellisesti tasapainoinen talouskehitys.
- Tämän toteuttamiseksi tulee turvata Itä- ja Pohjois-Suomen saavutettavuus, osaava työvoima ja investoinnit.

Maailma elää suurinta murroksen aikaan sitten toisen maailmansodan. Energiapolitiikka, turvallisuuskysymykset ja ihmisten elintottumukset ja tarpeet puhuttavat kaikkialla. Itä- ja Pohjois-Suomen kohtaamat haasteet ovat tässä viitekehyksessä vakavat, ja esimerkiksi Venäjän Ukrainaan suunnatun hyökkäyssodan heijastusvaikutukset alueilla uhkaavat koko Suomen talouskehitystä. Huolehtimalla Itä- ja Pohjois-Suomen turvallisuudesta, taloudesta ja saavutettavuudesta vahvistaa valtiovalta maamme huoltovarmuutta ja vapauttaa alueemme kehityspotentiaalin.

Alueellinen saavutettavuus taattava liikenneinfrastruktura huolehtimalla

Tulevassa hallitusohjelmassa tulee ehdottomasti varmistaa ja parantaa Itä- ja Pohjois-Suomen alueiden saavutettavuutta. Tämä kokonaisuus vaatii tietoliikenneyhteyksien sekä perinteisen liikenneinfrastruktuurin (lento-, tie- ja raideliikenne, satamat) ylläpitoa ja kehittämistä koko maassa sekä ennakkoluulotonta, uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä. Sujuvien matkaketjujen aikaansaamiseksi tulee investoida muun muassa sähkölentoliikenteen kehittämiseen ja uusien teknologioiden mahdollisuuksiin. Maakuntien saavutettavuudessa tulee toteutua kolmen tunnin saavutettavuustavoite pääkaupunkiin.

TEN-T-verkon (EU:n liikennejärjestelmä) toteutuksen eteneminen tulee varmistaa ja Itä- ja Pohjois-Suomi kytkeä myös Pohjois-Ruotsin ja -Norjan liikenneverkkoon. Savon rataa ja Karjalan rataa kehitetään osana Itärata-kokonaisuutta.

Muuttunut maailmantilanne velvoittaa myös tarkastelemaan uudelleen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 2021–2032 kriteereitä ja perusteita erityisesti vientikuljetusten, huoltovarmuuden, sotilaallisen liikkuvuuden ja suurhankkeiden investointien näkökulmasta. Vähäliikenteisten väylien arvoketjut tulee ottaa huomioon Traficomian analyysimallissa.

Osaava työvoima varmistettava alueellisin ratkaisuin ja työperäistä maahanmuuttoa virtaviivaistamalla

Työperäisen maahanmuuton sujuvoittamisen tulee näkyä myös tulevan hallitusohjelman prioriteeteissa. Kansallisen työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton ohjelman toteutus tulisi varmistaa maamme eri alueiden erityispiirteet ja tarpeet huomioiden.

Koulutetun työvoiman saatavuutta edistävät alueelliset ratkaisut on toteutettava ensi tilassa. Oleellista on varmistaa koulutuksen rahoituksen riittävyys, tukea oppilaitosten kansainvälistymistä ja vetovoimaa sekä vahvistaa alueilla toteutettavaa osaajakoulutusta. Hallitusohjelmassa tulee myös huomioida erilaiset ratkaisut ja kokeilut ns. työvoiman kohtaantohaasteisiin julkisen ja yksityisen sektorin työvoima- ja osaamistarpeet ymmärtäen.

Huoltovarmuus ja energiariittävyys vihreitä investointeja toteuttamalla

Erityistä huomioita ansaitsee vihreän siirtymän mahdollistavien investointien vauhdittaminen. Esteet ja kannusteet tulee arvioida perusteellisesti ja prosessia virtaviivaistaa muun muassa lupaprosessien yksinkertaistamisella, viranomaisten välisen yhteistyön sujuvoittamisella sekä muutoksenhakuprosessien nopeuttamisella. Alueittaiset luonnonvarat ja niiden hyödyntämiseen perustuvat vahvuudet tulee myös huomioida yleisesti ympäristö - ja metsäpolitiikassa. Kansallisen ja alueellisen liikkumavapauden turvaaminen on oleellista huoltovarmuuden ylläpidossa.

Energiantuotannossa huoltovarmuuden vahvistamista ja energian riittävyyttä tulee tukea erilaisin lyhyen aikavälin täsmätoimenpitein. Tämän lisäksi hallitusohjelmassakin on huomioitava alueellisten energiainvestointien vahvistaminen, energiaintensiivisen teollisuuden tarpeiden turvaaminen sekä vihreän sähkön saatavuus koko Itä- ja Pohjois-Suomen alueella. Myös sähkönsiirron turvaaminen ja hajautetun energiantuotannon edistäminen ovat oleellisia toimenpiteitä jo lähitulevaisuudessa.

Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema huomioitava sekä EU:ssa että kansallisesti

Seuraavan hallituksen tulee huolehtia harvaan asuttujen ja syrjäisten seutujen sekä raja-alueiden erityisasemasta. Lisäksi EU-tason päätöksiä ja Suomen tekemiä sopimuksia on noudatettava huomioiden alueiden kehityserot. Edelleen on huomioitava ne realiteetit, jotka pohjoinen ilmasto, pisin EU:n ulkoraja ja pitkät etäisyydet tuovat mukanaan. Tämän tulee näkyä muun muassa hallituksen liikenne- ja turvallisuuspoliittisissa linjauksissa ja päätöksenteossa. Valtion aluehallinnon aito läsnäolo, toimivalta, kehitystehtävät ja alueellinen kumppanuus maakuntien liittojen ja hyvinvointialueiden kanssa tulee säilyttää.

Vuokatissa 2.9.2022

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja, Keski-Pohjanmaa

Mika Riipi
Maakuntajohtaja, Lappi

Pauli Harju
Maakuntajohtaja, Pohjois-Pohjanmaa

Pentti Malinen
Maakuntajohtaja, Kainuu

Markus Hirvonen
Maakuntajohtaja, Pohjois-Karjala

Satu Vehreävesa
Va. Maakuntajohtaja, Pohjois-Savo

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja, Etelä-Savo

Satu Sikanen
Maakuntajohtaja, Etelä-Karjala